

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. Še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvu, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Meščanje!

Osem let je uže minulo, kar v našem slavnem kranjskem glavnem mestu Ljubljani ena stranka sama vlada, in brez vpliva naše narodne neodvisne stranke gospodari z našim davkom. To je ona stranka, ki nij prijazna našim domorodnim prizadevanjem, ki je sovražna našemu domačemu jeziku in domačej našej šegi.

Meščanje! Vi vsi veste, kaj Vam je prineslo v tem času gospodarstvo teh ljudij: povišavali so priklade na davek, mestne blagajnice so prazne, kupčija in obrtnija peša, naše deželne koristi se zanemarjajo, za domačo omiko našega roda se ne skrbi, a pač se dela nam škodljiva nemška politika.

No tedaj! ne volite Vi, ki hočete, da bode tega slabega gospodarstva enkrat konec, nič več onih mōž, katere Vam svetuje od birokratov podpirana stranka, temuč volite spodaj zapisane kandidate naše samostalne meščansko-narodne stranke. Mi Vam priporočamo za volitev v **I. razredu**, ki bode četrtek **30. tega meseca** te-le gospode:

Henrik Ničman, hišni posestnik,
Mihael Pakič, hišni posestnik,

Franc Peterca, hišni posestnik,
Ivan Vilhar, hišni posestnik.

Od meščansko-narodnega volilnega odbora.

Deželni zbori.

Štajerski deželni zbor.

Iz Grada 24. marca [Izv. dop.]

V javnih sejah našega deželnega zbora se dozda še nič važnega nij obravnavalo. Vse delo je v odborih ali odsekih, ki polagoma svoje nasvete zboru predložijo. Najimennitnejša predmeta sta deželni proračun in novi volilni red za deželni zbor. Deželni proračun se bode letos ob enem ves predložil zboru, ne v posameznih oddelkih, kakor prejšnja leta. Prišlo bo tedaj do generalne debate, v kateri bo opozicija priliko imela, da razvija svoje politično stališče. Slišimo, da tudi slovenski poslanci nameravajo udeležiti se pri generalni debati. Zares, štajerski Slovenci imajo dovolj razlogov se proti sedanji večini deželnega zbora, ki jim je pač nakladal vedno večje deželne priklade, a niti za njihov duševni napredek, niti za zboljšanje materialnega stanja nij skrbel.

Kar se tiče toliko potrebne poprave volilnega reda za deželni zbor, je pač deželni odbor predložil novi volilni red, ki pa se od starega le v tem razločuje, da odločbe, ki veljajo za volitve v državni zbor, vriva v volilni red za deželni zbor, in da raztrga one volilne okraje na kmetih, kateri imajo dozda po dva poslanca voliti. Sicer pa se niti na pravične zahteve kmetijskih občin, zlasti slovenskih zaradi večjega števila poslancev ne ozira, niti volilno pravo razširja. Vse bi ostalo pri starem. Na slovenskem Štajerji bi sa v mestne skupine uvrstili trgi, ki imajo pravico voliti v državni zbor, v deželni zbor pa je po starem volilnem redu nemajo. V kmetijskih občinah pa bi se iz celjskega volilnega okraja napravila dva: Celje-Vransko-Gornjigrad in Konjice-Šmarje-Laško; isto tako bi Mariborska okolica za se volila, in Slovenska Bistrica-Sv. Lenart za se. No če deželni odbor kaj boljšega nij vedel nasvetovati, naj bi se ta predlog bil opustil. S tacimi nasveti nij nobena stranka zadovoljna. Ustavni odsek bode

baje celi predlog ovrgel; naj raje vse ostane, kakor je; čemu zopet kak provizorij ustvarjati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. marca.

V *deželnih zborih* nij bilo posebno važnih dogodkov. Največ 'se govori o vorarlbergskem, kateri ima v obravnavanje vzeti šolsko postavo, ki je konservativna pa se vendar naslanja na nove šolske postavbe. Nemški liberalni listi se hudujejo močno čez njo. *Zagrebska* vlada je prepovedala uvažanje orožja v Srbijo in Turčijo.

Vnanje države.

O *ruskem* carji gre glas, da namerava odreči se carjevanja, ker čuti, da je njegova nemška politika v protivji z voljo in željo slovenskega ruskega naroda zlasti v orijentalnej politiki. To bi za slovanstvo jako dobro bilo, ker znano je o nasledniku carjeviču, da je Slovan, in bi drugo koristnejšo politiko začel v Rusiji.

V *Hercegovini* so Turki tako slabi, da ne morejo tvrdnjava Nikšiču niti živeža dovesti, ker jim vstajniki pot zasajajo. Vsled tega se bode moral Nikšič najbrž vdati.

Turki imajo pri Nišu na srbskeji meji 17.000 moč vojske zbrane.

V *francoskeji* zbornici je rekel 24. t. m. Gambetta: Republikanci vere ali religije ne napadajo, samo želé, da bi krščanska leca ne bila politična prižnica.

Angleška kraljica je sprejela naslov „cesarice indijske“. Ta naslov je obrnen proti Rusiji in njeneji politiki v Aziji, češ, ves angleški narod hoče svoje posestvo v Indiji braniti, ako bi Rusija meje prekoračila.

Dopisi.

Iz Materije v Istri 24. marca.

[Izv. dop.] Do pozne ure je sinoči tukajšnji krajni šolski svet razpravljal in reševal jako zanimiv program, katerega celega priobčiti opuščam, ker je po večjem samo lokalne važnosti. Omeniti hočem le da je krajni šolski svet Materijski sklenil, vsled dogodbe, da učitelj g. Pernišek si proč pomaga v kraj kder bi boljše plačo užival, prositi, naj bi se

šoli v Materiji in Brezovici povzdignili v drugi razred zastran učiteljskih plač opiraje se na to, da tukaj učitelju nikakor nij mogoče s dosedanjo skromno plačico izhajati, akoprem skoro nespodobno stisneno živi in si za to tudi izvrstni učitelj Pernišek proč pomaga, kar bi bilo izvestna izguba za *Istro*. Akoravno obžalujemo, da je g. Pernišek uže prošil za učiteljsko mesto v Barki, (ker se nam ne zdi verjetno, da Barke ne doseže in ga tako mi ne izgubimo v kratkem) upamo pač da ga zopet k nam privabimo ako se učitelju tukaj gmotno stanje zboljša. Zaradi mnogobrojne dece sklenilo se je tudi prositi, da se še jedno učiteljsko mesto za tukajšnjo šolo sistemizuje, in to čem prej mogoče, ker prostor ali šolska sobana je več gotova v istem šolskem poslopji. P. učitelj Medja v Brezovici se je tudi bridko pritožil, da se uže šesti mesec h koncu bliža kar je tam službo nastopil — a dosedsj še mu nij plača nakazana! (Res prijetni položaj mora to biti za ubozega učitelja, kateri se ne more nadejati plače dvornega svetovalca). Omeniti še morem da je g. Kastelec ud kr. š. sveta podaril novo šolsko tablo za risanje, g. župn. nam. Kraljič, zastopnik cerkve v kr. š. švetu, pa letoletno naročil „Vrtca“ za učilno v Brezovici; krajni šolski svet izrekel jima je zaslužno zahvalo za blagodušni dar in posnemanja vredni čin.

Iz Grada 24. marca [Izv. dop.]

Kakor je uže „Slov. Narod“ poročal, da namerava „Triglav“ napraviti besedo slovenskim poslancem v štaj. dež. zboru na čast, — zgodilo se je tudi to 22. t. m. zvečer pri „grünen Anger“. Premda je uže nekoliko dijakov odšlo domov na počitnice, vendar se nas je bilo prav lepo število nabralo samih slovenskih dijakov, če tudi počasno, tako, da smo se skraja bali, da bode več družih gospodov gostov, kakor pa dijakov društenikov. Od gg. poslancev so bili prišli gg. Vošnjak, Serbec, Herman in Žnidaršič. Počastili so nas tudi s svojim pohodom g. prof. dr. Krek, ki nam skoro vsakokrat to veselje skaže, potem

gg. Ipavic, Žižek i dr. Po kratkem pozdravu predsednikovem je zapel cel zbor „Najprej“ in potem še mnogo pesen pevsko društvo ki je ta večer iz prijaznosti sodelovalo. G. Veršec je nekoliko govoril o stališči gg. poslancev, njih nalogi in delovanju, ter jim napisal „mnoga leta živili!“ in cel zbor jim je zaklical mnogokratni „živili!“ G. poslanec dr. Serbec nam je na srce polagal, naj zvesti ostanemo svojemu narodu, naj se pridno sedaj učimo, tako, da bomo povsod prvi, da bode tako vlada primorana vsa važnša mesta po Sloveniji z iskrenimi Slovenci napolniti in na ta način bomo imeli potem povsod narodne notarje, narodne advokate, profesorje itd. Dalje nam je razlagal, koliko se je uže stvar pri nas na boljše spreobrnila, da uže naši nasprotniki z nami kot imenitnim faktorjem računajo, da celo možje, ki so prej v nasprotnem taborju bili, sedaj uže v naš tabor pristopajo; tako je na pr. g. poslanec Žnidaržič sedaj popolnem naš, in se čuti pravega Slovenca. — Na to je cel zbor zaklical g. Žnidaržiču gromovit „živio“!

Potem smo se še prav dobro zabavali svoji mej svojimi, ker bili smo sami Slovenci, do polu noči, prepevaje naše domače pesni umetne in narodne. Kadar je pa kateri gg. poslanec odšel, donelo je vedno po dvorani „živili!“

S tem je sklenilo društvo „Triglav“, kakor tudi pevsko društvo svoje delovanje za zimski semester, in obema društvoma se mora priznati, da sti marljivo delovali in popolnem svojo dolžnost storili. Upamo, da bodeti v prihodnjem poletnem semestru z novimi močmi se zopet, resno svojega delovanja prijeli in pričeto vsem v zadovoljstvo nadaljevali.

—k—

Iz Dunaja, 22. marca. [Izv. dop.] V tukajšnjem društvu „Slovenija“ je govoril pri zadnji „besedi“ vseučilišnik Kragelj o pokojnem našem boritelji dr. Lavriču mej družim sledeče: „Čudno mi je pri srcu, gospodje, spominjati se svojega učitelja, katerega sem tako ljubil in spoštoval, spominjati se moža, ki je celó svoje življenje posvetil le ubozemu, zatiranemu narodu slovenskemu, moža najčistejšega, najnesebičnejšega domoljubja, moža najtrdnjše volje in jeklenega značaja, spominjati se poštenjaka, s kakoršnim se ne more ponašati vsak narod in vsako stoletje, poštenjaka najblažjega, najplemenitejšega srca, ki je trpel z ubogim človeštvom, poštenjaka, ki je vse svoje delil sé svojim bližnjim, da, čudno mi je pri srcu, gospodje, spominjati se — našega nepozabljivega dr. Lavriča.

(Omenivši nekatere bralce „Slovenskega Naroda“ uže znane črtice iz L. življenja, nadaljeval je govornik:) Dr. Lavrič je bil tisti mož, ki je prvi začel buditi narod slovenski na Goriškem iz svojega dolgoletnega spanja. Toda ne le na Goriško se je omejalo njegovo politično delovanje, temveč segalo je tudi v druge pokrajine mile naše domovine, katero je nepozabljivi pokojnik ljubil tako pristrčno. Ko so se začeli pred desetimi leti po Slovenskem taborju snovati v dosego politične neodvisnosti in narodnih pravic, ko so si nekateri narodnjaki na svoj prapor zapisali zlate besede „zjedinjena Slovenija,“ takrat je bil dr. Lavrič prvi, ki je sé svojo zgovornostjo neustrašeno pod milim nebom zahteval pravice slovenskega naroda, zahteval vpeljavo slovenskega jezika v urade in šole, širil ná-

rodno idejo. V tem smislu nij le govoril po taborjih, temveč priobčeval tudi članke po slovenskih časopisih. Kak vpliv so imeli taborji na vzbujanje našega naroda, vam je znano, gospodje; ljudstvo se je začelo zavedati in izpoznavati, da smo Slovenci narod, da nij razločka mej Kranjcem, Goričanom, Štajercem in Korošcem, začelo je izpoznavati, da so nam po krvi in duhu sorodni še drugi narodi, mogočni slovanski narodi. In narod slovenski je iz dna svojega srca zaklical: „Živila Slovenija! Živila Slovenci!“ In sin naše domovine se nij več sramoval biti Slovenec.

Nič manje nijso vplivale na narodovo vzbujanje čitalnice po naši domovini, in oče čitalnic je bil naš dr. Lavrič. Po njegovej inicijativi se je osnovala prva čitalnica na Goriškem v Tolminu, katerej je bil on prvi predsednik; cvela je za časa njegovega predsedništva čitalnica tolminska, kakor nikdar pozneje, v njenih dvoranah so se čuli največjega domoljuba goreči govori, odmevali se izurjenih pevcev doneči glasovi. Po njegovej inicijativi so nastale tudi skoro vse druge čitalnice po Goriškem; kjer mu je bilo mogoče, je sam nastopil in ljudstvo navduševal in budil k strajnemu delovanju. Mlade diletante je učil sukati se na deskah, učil jih lepo deklamovati. Nij se bal niti zamude časa, niti stroškov, nij se ustrašil družih zaprek, kjer ga je narod potreboval. Osnovane čitalnice je podpiral, kolikor mogoče, s knjigami in časniki. Zaradi mu je bilo ljudstvo tudi hvaležno in mu izkazovalo svoje največje zaupanje s tem, da so ga skoro vse primorske čitalnice imenovale častnega uda. Smemo ga tedaj po vsej pravici imenovati očeta čitalnic.

Ko je bil pred šestimi leti voljen za deželnega poslanca, je v deželnem zboru začel v slovenskem jeziku govoriti; imel je iz prva velike sitnosti in zavire, a vse je premagal. Kajti Italijani so mu zvižgali in se mu smijali, a on je le neustrašeno nadaljeval, dokler se nijso njegovi nasprotniki popolnem privadili, slišati iz njegovih ust le slovensko besedo. Da, celo to je dosegel, da sta mu i predsednik in vladni zastopnik na njegove interpelacije zmirom le v slovenskem jeziku odgovarjala. Volili so ga tudi v deželni odbor; toda, ker so v njem imeli Italijani večino, in ker tedaj nij mogel uspešno delovati za blagor slovenskega ljudstva, se je rajše svojej službi odpovedal, kakor da bi bil na mestu, kder slovenskemu narodu ne more nič koristiti.

Dalje je bil dr. Lavrič prvi in jedini odvetnik na Slovenskem, ki je izključljivo v slovenskem jeziku pisaril in sicer iz zgolj ljubezni do naroda svojega. Hotel je nam priboriti jednake pravice, kakor jih imajo drugi narodi, in priboril nam jih je deloma, hotel je našim nasprotnikom dokazati, da se more tudi znanstvo v slovenskem jeziku pisati, in, če jih tudi nij prepričal, vsaj dokazal jim je.

Posebne zasluge ima dr. Lavrič kot prijatelj in podpiratelj slovenske mladine. Na goriškem gimnaziju je z vladnim privoljenjem predaval 5 let deklamatoriko; pozneje pa so mu to dovoljenje vzeli, ker so ga nekateri pri vladi črnili, da mladino zapeljuje, da jej predava o „svobodi“, o „narodnosti“, o „politiki“ itd.

Da so to samo hudobni napadi in nersramna obrekovanja, mi nij treba omenjati, gospodje. Pač pa nas je zmirom spodbujal, pridno učiti se, da bomo mogli kedaj koristiti svojemu narodu. Dijake, odhajajoče na

univerzo, je kolikor mogoče z novci podpiral; podpiral je nekatere ves čas njih univerzitetnih studij — v tem ko se njemu samemu nij baš predobro godilo — nadejaje se, da bodo kedaj koristili našemu narodu.

Zaradi njegovega največjega domoljubja in največje enerzije so ga tudi njegovi nasprotniki zelo spoštovali; slavili so ga v liberalnem italijanskem listu „L' Isonzo“, in ga stavili svojim uradnikom in poslancem v izgled, imenovaje ga „slovenskega Garibaldija“.

Njegovo blago, plemenito srce nij moglo prenašati, da njegov bližnji zraven njega trpi, se joče in solze briše. Zaradi tega je pomagal vsakemu, kdor je pri njem iskal tolažila, kolikor mu je bilo mogoče. „Sebe je slekel, da je druge oblekel.“

In vse to nij delal, da bi si slave in časti pridobil, nij delal, da bi mu križce pripeli na prsa, nij delal, da bi mu hvalo peli po časnikih, delal je iz neomejene ljubezni do naroda in bližnjega.

Gospodje! Če se bomo spominjali v javnem življenju našega Lavriča in ga posnemali, če bomo tako nesebično in neumorno delali za blagor našega naroda, kakor on, če njemu jednako svojej domovini posvetimo vse svoje moči, vse svoje življenje, tedaj pride kmalu čas, ko bodo milejše zvezde nam sijale, pride čas, po katerem si tako hrepenel, a ga žalibog ne dočakal, nepozabljivi ranjki; in ko bode naša slovanska domovina mogočna in cvetoča!

Iz Zagreba, 25. marca. [Izv. dop.]

Pred petimi tedni je bila situacija na slovenskem jugu ta, da ste Srbija in Črna gora vstašem obečali, da jim bodete spomladi, na pomoč pri-skočili, bodreči njih na vztrajnost, na daljnje klanje in na daljnje preli-vanje svoje krvi. Taka situacija je bila pred petimi tedni, ko je mene slučaj zanesel v neki zabiti, od sveta pozabljeni kraj hrvatskega primorja. Tam sem čobel pet dolgih tednov. Ta celi božji čas nijsem videl ne jed-nega velicnih političnih časopisov. Čulo se je jedenkrat tam v našem kraju, da se prirejuje v Senju velika vojniška bolnica, katera vest se pa nij obistinila. Drugokrat je plovila dolž naše obale oklepna fregata „Kustoca“ z 800 možmi v Dalmacijo, lojdni parobrod „Jupiter“ je pa za njo prtjlago vozil. To je vse, kar sem tečajem petih tednov o jugoslovanskih zadevah čul in videl.

Iz primorskega krša in grusa me je zvezda zopet v moj Kanaan pripeljala. Ali kako sem se začudil, naidši na slovanskem jugu isto situacijo, katera je bila pred pe-timi tedni. Srbija in Črna gora obečujete tudi denes ravno tako, kakor pred petimi tedni vstašem svojo pomoč, bodreči njih na vztrajnost, na daljnje klanje in na daljnje preli-vanje svoje krvi.

Denes se vidi, da je bilo odlaganje vojne od strani Črnogore in Srbije na spomlad samo pretveza. Spomlad je tu, a vojne še nij. Če so mogli vstaši celo zimo prevojevati, zakaj ne bi bili mogli to izvesti tudi črnogorska in srbska vojska, ki ste preskrbljeni z vsem modernim vojniškim komfortom. In kaj so Črnogorci in Srbi res tako omehkuženi, da trebajo samo spomlad za vojevanje! Ob zimi se je sigurno ravno toliko vojin izvojevalo, kakor po leti. Kot jeden sami primer naj služi prusko-francoska vojna od jeseni 1870 l. do spomladi 1871 l. Pretveze, nič kakor same pretveze od strani Srbije in Črnogore.

Če je vstaji v Hercegovini in Bosni res sojeno, da se bo brez Črnogorske in Srbske pomoči v svojej krvi utopila, se bo to nad Srbijo in Črnogoro hudo maščevalo. Postavimo, da vstaši denes, videči nevspešnost daljnega borenja orožje polože: kaj se bo zgodilo? V Trebinji, v Goranskem, v Nikšiću se bodo precej turški topovi proti črnogorskej meji obrnili. Turška ima na svojem rovašu veliko črnogorskih naglavnih grehov zarezanih. Ojačana in moralčno vzdignena, po premaganji vstaje, bo od Črnogore račun, bo od nje „danak“ zahtevala. In potem se bo morala Črnagora sama proti celej turškej, po zmagi opijanjenjej vojski braniti. Valjda Črnogorci še niso pozabili l. 1858, ko Omer-Paše na njegovem maršu na Cetinje niso obustavili črnogorski sokoli, ker denes masa odločuje, nego ukaz velevlastij. Črnagora naj se tedaj ogleda, preden pusti vstajo ugasniti. Spominjam se, da je nedavno Črnagora vstašem dala poročiti, naj samo še do Jurjevega pričakajo. Ali nij tudi to pretveza? Katera država, kateri narod, kateri vojskovodja svetu dan napové, kedaj bo na svojega sovražnika udaril! — Črnogorski „Gjurgjev danak“ je v vojnej umetnosti jako naiven.

In Srbija! kaj bo s Srbijo, če se vstaja sama v sebi zgrudi? — Turčija se ne bo za Srbijo brigala. Srbija bo brž ko ne dar našej Ogerskej za tiste usluge, ki si jih je nasproti Turčiji za ugašenje vstaje pridobila. Magjari uže dolgo preže na njo. — Srbstvo vidno propada. Jedno Kosovo je Srbstvo preživelo, druga ne bo več. Tu ne pomaga šovinizem, trkanje po prsni, češ, jaz sem Srbin, kolnenje na prokletega dušmanina, na „kukavico“ Turčina. Vse to ne bo Srbije rešilo, nego jedino samo akcija.

Domače stvari.

— (Sijajna slovenska zmaga v Ljubljani.) Pri včerajšnej volitvi za tretji razred v mestni občinski zbor ljubljanski smo zjedinjeni slovenski narodnjaki sijajno, z veliko večino zmagali kljub vsemu pritisku in kljub temu da so Nemci in nemškutarji „vse žile napeli“ kakor so v svojem oklicu obetali. Voljeni so kandidatje slovenske narodne stranke gg. **J. Horak s 164 glasovi, J. Jurčič s 152 glasovi, K. Kljun s 152 glasovi in J. Regall s 150 glasovi.** Nasprotniki so imeli: Gwaitz 113 glasov, Polegg 109 glasov, Achtschin 108 glasov in Habit 106 glasov.

— (Iz Novega mesta) se nam piše Denes 26. marca je umrla tukaj gospá Logarjeva, soproga c. k. sodnijskega svetovalca, po kratkej bolezni. Ranjka je bila vrla domorodkinja in podpornica narodnih zavodov, kakor matice slovenske, čitalnice novomeške i dr. Pogreb bode 28. t. m. po pólu dne. Bodi jej zemljica lahka!

— (Slovensko gledališče.) Videti je bilo, kakor bi hotelo občinstvo odškodovati slovensko Talijo za zadnjo očitno malomarnost, — toliko se je bilo zbralo poslušalcev pri zadnjem letošnej predstavi dramatičnega društva. In tudi pri igralcih se je očitno pokazala resna volja, zadostiti vsem terjatvam in izbrisati tako deloma marsikatero prejšnjo slabost, ter napraviti gladki pot prihodnjim beneficam. Lemoinejeva igra „Materin blagoslov“ ne zasluži zastonj svojega dobrega glasu, kar se tiče mnogih efektnih momentov, in je ako dopadala občinstvu. Gospodičini Pod-

krajškovej (Marija) čestitamo iz celega srca k sijajnemu vspehu, kojega je dosegla s svojim globoko čutenim in vendar v vseh prizorih zmernim in razumnim igranjem. Simpatična njena osoba prišla je ta večer popolnem v veljavo, in burno ploskanje je veljalo često, opravičeno deloma tudi njej, ne samo njenej igri. Vrlo jej je na strani ostala gospa Odijeva (Chonchon), koja nam je ta večer odkrila take strani svojega igralnega talenta, kojih do sedaj — odkritosrčno rečeno — se nijmo poznali. Radi se strinjamo v pohvali, njenega igranja z vsemi poslušalci posebno kar se tiče lepo izvršene pesni v tretjem dejanji. Pri tej priliki omenjamo, da je komponiral g. Stöckl uloženo pesen, koja si je pridobila občno dopadajenje. Itak gratuliramo gospodu Kocélju (Komandér); — ničesa nij manjkalo v značaju, kojega je predstavljajal, in s tem je dovolj rečeno. Gospod Jelóčnik, kojemu gre dvojna hvala vzlasti za to, ker je vselej izvrsten in radovoljen sodelovalec pri predstavah dramatičnega društva, opravičil je tudi tu zaupanje, kojega stavimo vedno v njega. On ve vselej elegantno nastopiti. Gospodičina Ledarjeva, (Markiza) je včasih malo zgrešila napeto in zmerjeno aristokratsko damo, pa bilo je morda še bolje tako ker ono postane lahko komično. G. Kajzel (Pierrot) je varoval strogo ozke meje svoje naloge, in akoravno je morda velik del galerije pričakoval kaj družega od njega, prestopil vendar nij nikdar — v čast mu bodi rečeno — krog mu tu odmerjenega značaja. Ravno tako je g. Trnovec (Loustalot) prejel pri odprtem odru zaslužno pohvalo in privoščili bi jo bili itak gospodični Namretovej (Marijeta). Gospodu Jekovcu (Jaquot) bi svetovali drugikrat malo več pazljivosti, da nas ne bo osrečil zopet z izrazom kakor „petdeset „„šritov““ je bilo“, in kojemu bi priporočili malo menj lesenosti in malo več harmonije.

Národno-gospodarska stvar.

Ljubljanska planjava.

(Iz italijanske knjige inženirja R. Vincentini-ja.)

„Né bi izpolnjeval obljube, ko bi ne govoril posebno tudi o ljubljanskej planjavi. Ogleđaval sem jo dvakrat, in morem reči, da sem jo tu in tam tudi posamezno natanko preštudiral.

Tudi ravno tako imenovana reka (Ljubljanska) znana mi je in prehodil sem jo od izvira do ustja, v katerem se izliva okolo 2300 metrov pod Zalogom v Savo.

Ljubljansko planjavo, katera je najdaljša mej vsemi, katere sem poprej obravnaval (meri namreč 40.000 oralov), preteka namreč ravno kar imenovana reka skozi celo dolgost, ter jej je tudi določeno, da se vsi potoki visočje ravnine iztekajo v njo.

Imenovana planjava je obmejena z zatoki in rige napravljajočimi gorami, razen na končnem kraji mesta Ljubljane. Na tej mejnej črti so holmci, kateri so bili gotovo v starodavnem času jeden z drugim skleneni, tako, da so iz te ljubljanske ravnine ustvarjali jezero.

V onem času morala je nepotrebna voda otekati na onih nizkih krajih, kder se na jednej strani holmec sedanjega grada z onim drugim holmcem združuje, kateri se razpenja kot nadaljevanje Šiškinje gore, ter tako napravlja naprej molečo rigo. Na drugej strani pak, kder se imenovani gradov hrib s konci sosednjih hribov združuje.

V tisto jezero so se izlivali mnogi studenci več ko 50 na številu, od katerih je večina, posebno oni pri Vrhniku, (Lubija), kateri je bil najzdatnejši in v zvezi s potoki prej omenjene ravnine Ložke, Pivske, Cerkniške,

Logaške in Planinske, kakor so še dandenes v vednej dotiki, ker od tamkaj dotekajo.

Na ta način se je razlivala nepotrebna voda starega ljubljanskega jezera v skoro gotovo takratno jezero savske ravnine ker je ta bila nižja nego ljubljanska ravnina.

Pozneje namreč, ko so se vode savske ravnine nazaj odtevale, ko so si z globokejšim izpiranjem pridobile hitrejši odtok, so gotovo savske reki pripomogle do pristnejšega odtoka, tako je gotovo tudi reka Ljubljanka svoj tek skušala regulirati s pomočjo kacega predora.

Sploh je pa očitno, da se je ta predor nikder drugod, kot na jednem ali družem gori imenovanem kraji in skoraj gotovo na onem kraji naredil, kder je bila zemlja lažja za izpodjedanje ali izpiranje.

Ker je naravni terčn one nižine, katera je mej gradom in konci Šiškinje gore, bil veliko lažji za vedno izpodjedanje, zavzela je reka Ljubljanka denašnji tok, ob znožji grada, kder je bil najglobočji kraj one kadunje.

Na tem kraji začeli so zidati sedanje mesto Ljubljano, pri tem zidani imeli so pak, tadani naseljenci tako malo razuma, da so židali poslopja ob kraji reke in s tem prisilili reko v nekov nepravilen tok, kar je naredilo jako občutljivo neprilichnost za celo ravnino.

Ljubljanska ravnina nij bila od tedaj nikakoršno jezero več, postala pak je razprostrano močvirje, katero je okuževalo zrak cele okolice.

Da je bila ta ljubljanska ravnina nekdaj v starodavnih časih jezero, svedoče razen glinenega razšotorenja, katero se po celej ravnini razprostira tudi najnovejši izkopi gosp. Perucija, stavbe na koléh pri Babnej gorici.

Mogoče je, da so v predzgodovinskih časih tu živeli ljudje, kateri so bili vajeni na jezerih bivati. Ta jezerska bivanja popuščevala so se skoro gotovo stoprav mej brončno dobo, to se pravi, tačas ko se je moralo oskrbovati z boljšimi branilnimi sredstvi in se začelo približevati poljedelstvu.

Močvirno stanje te ravnine je trajalo dalje časa, predno se je začelo misliti primernih pripomočkov poiskavati, ter slabe hidravlične okoliščine tedanjega časa zboljšati.

Pred kacimi 200 leti dognali so idejo, da so za Gradom izkopali vodotok. Ta misel je bila jako modra, in čuditi se mora vsak, če se sliši, kako so jej ugovarjali tudi izvrstni hidravlikarji tedanje dobe.

Ta ideja pa je vendar prodrila in napravili so vodotok, ter je ravnini jake koristi dajal, in sicer take, koristi, katere so stoprav potem čislali, ko je ta kanal zaradi tega doživel nekoliko modifikacij.

Iz svojih tedanjih, če tudi le sumarično dognanih studij, moral sem se osvedočiti, da ta ravnina, kljub vodotoku, popolnega zboljšanja še nikakor nij dosegla, da v časih je izpostavljena povodnji, in sicer takó, da je na nekaterih njenih delih še vedno glen ohranila močviriska narava.

Iz tega zasledujem, da se mora struga Ljubljanske popraviti, in tudi to je resnično, kajti v celej njenej daljavi toka je nekoliko napak, katere bi se odstraniti morale, kar bode m pozneje dokazati skušal.

(Dalje prih.)

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalessière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezni, ki bi jo me bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato ždo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shušjanje, bledičico in prelajenje; posebno se priporoča za dojenes in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru,

